

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till vissa kassor vid de högre allmänna läroverken för flickor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg.

(2:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 7 februari 1930 dagtecknad proposition, nr 118, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva, att av det under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken må under budgetåret 1929/1930 för högre allmänna läroverken för flickor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg utanordnas sammanlagt högst 26,000 kronor såsom bidrag till täckande av utgifter, som under nämnda budgetår skola bestridas av vederbörande läroverks ljus- och vedkassa, respektive biblioteks- och materielkassa.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll.

Enligt § 217 i gällande läroverksstadga skall varje allmänt läroverk äga — förutom en premie- och fastighetskassa, varom nu ej är fråga — en ljus- och vedkassa samt en biblioteks- och materielkassa. Av ljus- och vedkassan skola bestridas kostnaderna för belysning, uppvärmning och renhållning av läroverkets lokaler samt för avlöning åt vaktmästare, eldare och övrig betjäning m. m. Biblioteks- och materielkassan skall bestrida kostnaderna för anskaffande och underhåll såväl av böcker och övrig undervisningsmateriel som av annan för läroverket behöfvlig materiel. Av denna kassas medel bekostas jämväl tryckning av årsredogörelse och terminskatalog ävensom av erforderliga blanketter, program m. m.

Dessa kassor äga inga andra med säkerhet påräkneliga inkomster än lärjungarnas inskrivnings- och terminsavgifter. Härav följde, framhåller departementschefen, vissa svårigheter för sådana läroverk, som skola nyupprättas. Det dröjde en tid, innan ett dylikt läroverk erhöle några större inkomster

av nyssnämnd art; och som varken tillströmningen av lärjungar eller dessas förmögenhetsförhållanden och därav följande eventuella befrielser från eller nedsättningar i terminsavgifter läte sig på förhand beräknas, kunde det heller icke förutses, till vilket belopp inkomsterna i fråga komme att stiga. Å andra sidan måste uppenbarligen, för att ett nytt läroverk överhuvudtaget skulle kunna börja sitt arbete, åtskilliga inköp av här ifrågavarande art göras redan före arbetets begynnelse och innan kassorna haft några som helst inkomster av ordinarie natur. Det vore också uppenbart, att nya läroverk av så oprövad art som de här ifrågavarande till en början och måhända för någon tid framåt måste räkna med ett ganska begränsat antal lärjungar, varför kassorna i fråga också hade att motse rätt begränsade ordinarie inkomster.

Vid de i enlighet med riksdagens beslut upprättade högre läroverken för flickor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg föreläge, anför departementschefen vidare, uppenbarligen behov av nu angiven art. Med anledning av en utav skolöverstyrelsen i ämnet gjord framställning fann sig också Kungl. Maj:t genom beslut den 6 juni 1929 nödsakad att, för tillgodoseende av de mest trängande behoven, av tillgängliga medel, d. v. s. från det under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, anvisa för envar av nämnda skolor för höstterminen 1929 dels högst 750 kronor för utgifter från ljus- och vedkassan och dels högst 2,500 kronor för utgifter från biblioteks- och materielkassan eller sammanlagt för alla fyra skolorna 13,000 kronor.

Av den i ärendet förebragta utredningen finner departementschefen vidare ådagalagt, att jämväl för vårterminen 1930 medel för ändamålet vore erforderliga i samma utsträckning som redan ställts till förfogande för höstterminen 1929.

Här föreliggande anslagsbehov vore emellertid enligt departementschefens förmenande av den art, att de icke lämpligen borde täckas av anslaget till extra utgifter — något som dessutom så gott som omöjliggjordes på grund av den starka belastningen å detta anslag.

Däremot har departementschefen funnit starka skäl tala för att medel för bestridande av dessa kostnader beredas från det ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken. Jämlikt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1928/1929 fanns å detta anslag vid ingången av innevarande budgetår en reservation av i runt tal 275,000 kronor; även om man toge i betraktande dels att omkring 150,000 kronor av denna reservation beräknats komma att tagas i anspråk för utgifter från anslaget under budgetåret 1929/1930, dels ock att omkring 75,000 kronor beräknats komma att anlitas för anslagets reglering för budgetåret 1930/1931, torde dock, med hänsyn till väntad tillkomst av nya reservationer under nu löpande budgetår, täckning från nämnda anslag kunna erhållas för hela det föreliggande anslagsbehovet för läsåret 1929/1930, beräknat till 26,000 kronor. Departements-

chefen har emellertid funnit erforderligt att härför inhämta riksdagens medgivande.

Det för höstterminen 1929 beräknade beloppet, 13,000 kronor, har redan ställts till förfogande från åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter. Detta var, framhåller departementschefen, givetvis en av förhållandena framtvingad nödfallsutväg, och det syntes honom riktigast, att vad sålunda utbetalats bleve från reservationsanslaget till de allmänna läroverken åter tillgodofört det för andra behov starkt i anspråk tagna extra utgiftsanslaget.

Därest jämväl för tid efter läsåret 1929/1930 behov av nu ifrågakvarande art skulle framkomma, vare sig för ovannämnda läroverk eller för eventuellt nyinrättade flickläroverk, torde enligt departementschefens mening Kungl. Maj:t böra äga befogenhet att i förekommande fall anvisa erforderliga medel från reservationsanslaget till de allmänna läroverken.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva, att av det under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken må under budgetåret 1929/1930 för högre allmänna läroverken för flickor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg utanordnas sammanlagt högst 26,000 kronor såsom bidrag till täckande av utgifter, som under nämnda budgetår skola bestridas av vederbörande läroverks ljus- och vedkassa, respektive biblioteks- och materielkassa.

Stockholm den 18 mars 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 62.